

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง

นิสากร วีระกุล

Nisakhon Weerakun

โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง

Kantang District Hospital, Trang Province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลและความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของการจัดทำบัญชีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง ใช้รูปแบบการวิจัยแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง จำนวน 95 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนานำเสนอจำนวนและร้อยละ สถิติเชิงอนุมานวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลและความรู้เกี่ยวกับคุณภาพการจัดทำบัญชีด้วย Chi-Square test ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 65.3 และคุณภาพการจัดทำบัญชีระดับปานกลาง ร้อยละ 49.5 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลและความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของการจัดทำบัญชีพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ เพศ และประสบการณ์การผ่านการอบรมฯ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Chi-square test เท่ากับ 34.073 6.424 และ 4.810 ($p < 0.05$) ตามลำดับ การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบบุคลากรควรมีการจัดอบรมและนิเทศเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งควรมีโปรแกรมการจัดทำบัญชีและการเงินที่เสถียรทันสมัย

คำสำคัญ : ความรู้, คุณภาพ, การจัดทำบัญชี

Factors Relating to The Accounting of Health Promoting Hospital in Trang Province

Abstract

This research aimed to analyze the relationship between personal characteristic factors, and knowledge with the accounting preparation among public health officers working in Subdistrict Health Promoting Hospital, Trang Province. This study was a cross-sectional research design and the sample group consisted of 95 personnel responsible for preparing accounting in Sub-district Health Promoting Hospitals, Trang Province. The simple random sampling technique was used to select the sample. Data collection was done with the questionnaire. Data analysis used descriptive statistics to present numbers and percentages, whereas analyzing relationships among personal factors, knowledge with the quality of accounting preparation with the Chi-Square test. The results of this study found that the majority of the sample had moderate knowledge level (88.8 %), and the quality of the accounting preparation was moderate level (49.5%). As for the relationship between personal characteristic factors and knowledge with the quality of accounting preparation, It was found that knowledge, gender and the training experience factors were associated with the quality of accounting preparation with statistical significance at Chi-square test was 34.073, 6.424 and 4.810 ($p < 0.05$), respectively. This study

recommended that the stakeholders responsible for personnel should provide continuous training and supervision regarding accounting preparation so that personnel always have up-to-date knowledge. There should also be a stable, up-to-date financial and accounting program.

Keywords : Knowledge, Quality accounting, Preparation

บทนำ

ปัจจุบันมีการยกระดับสถานอนามัยเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ซึ่งนับว่าเป็นจุดเปลี่ยนระบบสาธารณสุขครั้งสำคัญ ที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพของประเทศไทยให้ครอบคลุมทั่วถึงต่อประชาชนมากขึ้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นหน่วยบริการสาธารณสุข ที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสานทั้งในด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพ (มลฑิรา สายวารี, เพ็ญมาศ สุคนธ์จิตต์ และกิตติพร เนาว์สุวรรณ, 2563) เมื่อมีการพัฒนามากขึ้นระบบการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น แม้แต่การจัดทำระบบบัญชีและการเงินของสถานบริการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการให้บริการต่อประชาชน (ปราโมทย์ คำภูเงิน, 2562)

การบริหารจัดการด้านบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในปัจจุบันนี้ใช้ระบบบัญชีหน่วยงานย่อยซึ่งเป็นภาระต่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เนื่องจากระบบบัญชีไม่ครอบคลุมมากนัก อาจทำให้การรายงานข้อมูลต่อแม่ข่ายมีความคลาดเคลื่อน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการระบบการควบคุมภายใน ด้านการบริหารจัดการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตามหลักนิติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุ ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงสาธารณสุข, 2566)

แต่ยังพบว่า คุณภาพของการปฏิบัติงานตามระบบการจัดทำบัญชีล่าช้ากว่าข้างต้นนั้น บุคลากรที่รับผิดชอบหน้าที่ในการจัดทำยังมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบัญชีไม่เหมาะสม แต่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงานที่ถูก

กำหนดไว้ใน รพ.สต. และยังพบว่าส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดบัญชีและการเงินในระดับน้อย จึงส่งผลต่อคุณภาพในการจัดทำรายงานบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกนกพร บุญธรรม (2563) และกชิรา สติธารังกุล และรัตชนิดา โพธิ์แก้ว (2565) พบว่าการจัดทำรายงานบัญชีที่มีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลส่งต่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานขององค์กร และจะทำให้ระบบรายงานล่าช้ากระทบต่อการจัดสรรงบประมาณต่อไป ทั้งนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาล่าช้าเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรถูกดำเนินการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ปราโมทย์ คำภูเงิน, 2562)

จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดหนึ่งที่แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 อำเภอ มีสถานอนามัยที่ได้รับการยกฐานะเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้งสิ้น 125 แห่ง มีอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่เฉลี่ยแห่งละ 4 คน และมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแห่งละ 1 คน ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่การเงินโดยออกคำสั่งโดยสาธารณสุขอำเภอ จากผลการดำเนินงานหน่วยการตรวจสอบภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง ปีงบประมาณ 2565 ที่ผ่านมายังพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดตรัง ภาพรวม คือการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบ ได้แก่ การรับเงิน การจ่ายเงิน การจัดเก็บรักษาเงิน การนำฝาก/การนำส่งเงิน การตรวจสอบ การรายงานการจัดเก็บเอกสารและการจัดทำบัญชีไม่ครอบคลุม ตามระเบียบกระทรวงการคลัง เช่น การบันทึกบัญชีโดยไม่มีหลักฐานจ่าย หรือมีหลักฐานการจ่ายแต่ไม่สมบูรณ์ มีการรับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน ไม่จัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน ไม่ได้บันทึกรายการในบัญชีไม่รายงาน การตรวจสอบตัวเงิน พร้อมเอกสารหลักฐานทางการเงิน มีการเก็บเงินสดไว้เกินอำนาจการเก็บรักษาเงิน การนำฝาก/นำส่ง

เงินเกินกำหนดระยะเวลาตามที่กรมสรรพากรและระเบียบกำหนด ขาดการควบคุมตรวจสอบและการจัดเก็บเอกสารหลักฐานไม่เป็นระบบ ยากแก่การตรวจสอบ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง, 2565)

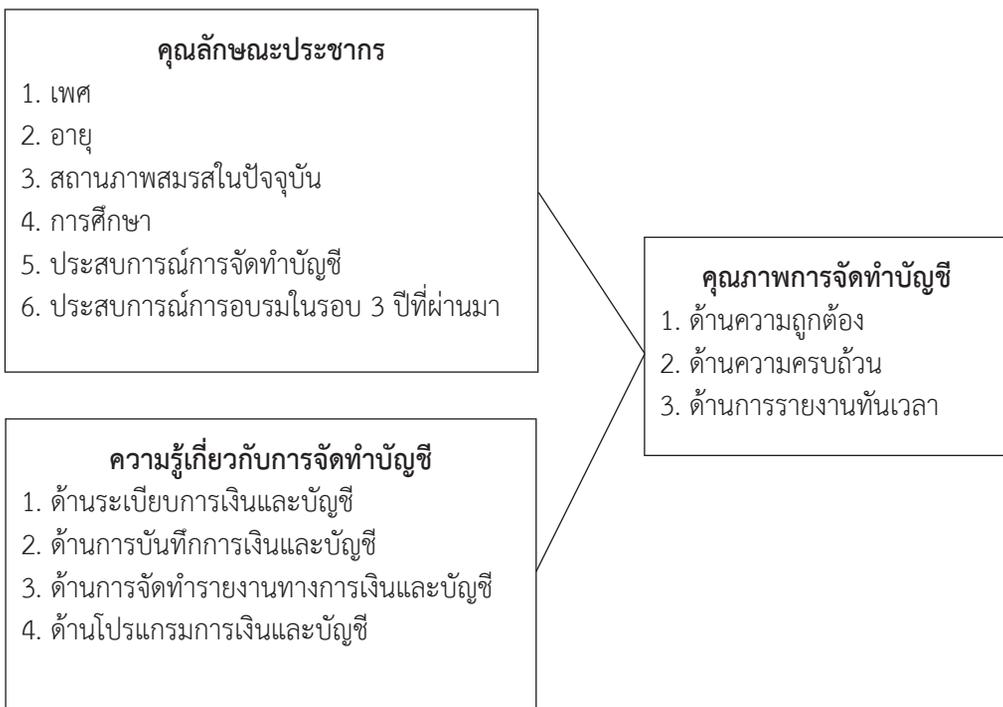
จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินของโรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง จึงมีความสนใจที่จะวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดทำบัญชีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง โดยคาดว่าจะผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในเชิงบริหาร อีกทั้งเป็นข้อมูลสนับสนุนในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

ขอการจัดทำบัญชีให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาเจ้าหน้าที่การเงินในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อประเมินระดับความรู้และคุณภาพของการจัดทำบัญชีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับความรู้ และคุณภาพในการจัดทำบัญชีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นศึกษาแบบภาคตัดขวาง (cross-sectional study) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง จำนวน 125 แห่ง (125 คน) กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดตรัง จำนวน 125 แห่ง (125 คน) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 95 คน โดยจำแนกเป็นรายสำนักงานสาธารณสุขอำเภอตามสัดส่วน การศึกษาครั้งนี้ผ่านการอนุมัติจริยธรรมการดำเนินการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ เลขจริยธรรมเลขที่ 045/2566 ลงวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ประสพการณ์การทำงานด้านบัญชีและการเงิน และ ประสพการณ์การผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงินในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา คำตอบเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดทำบัญชี มีลักษณะเป็นคำถามเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านระเบียบการเงินและบัญชีจำนวน 10 ข้อ ความรู้ด้านการจัดทำการเงินและบัญชี จำนวน 4 ข้อ ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีจำนวน 6 ข้อ และความรู้ด้านโปรแกรมการเงินและบัญชีจำนวน 4 ข้อ โดยผู้ตอบสามารถเลือกตอบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้ข้อที่ตอบถูกได้คะแนน 1 คะแนน ตอบผิด ได้คะแนน 0 คะแนน และ กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ฯ เป็น 3 ระดับ คือ ระดับความรู้ต่ำ ปานกลาง และสูง โดยอิงเกณฑ์ของ Bloom (1971) ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80.00 - 100.00 มีความรู้การจัดทำบัญชีระดับมาก

คะแนนร้อยละ 60.00 - 79.99 มีความรู้การจัดทำบัญชีระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ 0.00 - 59.99 มีความรู้การจัดทำบัญชีระดับน้อย

ส่วนที่ 3 คุณภาพของการจัดทำบัญชี ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ความถูกต้องของการจัดทำบัญชีจำนวน 5 ข้อ ความครบถ้วนของข้อมูล จำนวน 5 ข้อ และความทันเวลา จำนวน 3 ข้อ ซึ่งข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เช่น มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด มีการปฏิบัติระดับมาก มีการปฏิบัติระดับปานกลาง มีการปฏิบัติระดับน้อย และมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คุณภาพของการจัดทำบัญชีฯตามเกณฑ์ของ Best (1977) เป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80.00 - 100.00 หมายถึงคุณภาพของการจัดทำบัญชีระดับดี

คะแนนร้อยละ 60.00 - 79.99 หมายถึงคุณภาพของการจัดทำบัญชีระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ 0.00 - 59.99 หมายถึงคุณภาพของการจัดทำบัญชีระดับน้อย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (Index of consistency: IOC) พิจารณาเหมาะสมของเนื้อหาได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.85 หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้เครื่องมือวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันจำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแบบประเมินความรู้การจัดการเงินและบัญชีด้วยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตรKR.-20 ความเชื่อเท่ากับ 0.84 ส่วนแบบสอบถามด้านคุณภาพการจัดรายงานการเงินและบัญชีด้วยวิธีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

ผลการศึกษา

ข้อมูลคุณลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.6 อายุ 31-50 ปี ร้อยละ 46.3 มีสถานภาพไม่โสด (สมรส/ หม้าย/หย่า/ แยก) ร้อยละ 81.1 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 88.4 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 54.7 และไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในรอบ 3 ปี ร้อยละ 72.6

ด้านระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.3 เมื่อพิจารณาข้อคำถามรายชื่อในแต่ละด้านพบว่าด้านระเบียบบัญชีและการเงินส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการรับเงินจากผู้พึงชำระเงินให้กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ต้องมีการออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ชำระทุกครั้งที่มีการรับเงิน ร้อยละ 100.0 และพบว่าด้านการจัดทำรายงานทางบัญชีและการเงินส่วนใหญ่มีความรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเอกสารสำหรับแนบรายงานการเกณฑ์คงค้าง ได้แก่ สำเนาสมุดคู่ฝากธนาคาร รายงานเงินคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นเดือน ร้อยละ 82.1

ด้านคุณภาพการจัดทำรายงานการเงินและบัญชี พบว่าส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีระดับปานกลาง ร้อยละ 49.5 แต่เมื่อพิจารณารายชื่อแต่ละพบว่าด้านความถูกต้องส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการออกใบเสร็จรับเงินถูกต้องตามที่ระเบียบกำหนดเป็นประจำ ร้อยละ 70.5 แต่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนคุมเช็คให้เป็นปัจจุบันระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 48.4 ด้านความครบถ้วนมีการปฏิบัติมากที่สุดเกี่ยวกับการแนบเอกสารรายงานสถานะเงินคงเหลือประจำวัน (407) ณ วันสิ้นเดือน ร้อยละ 69.5 ด้านความทันเวลาส่วนใหญ่ส่งรายงานทางการเงินให้สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทันภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป ร้อยละ 74.7

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับระดับคุณภาพของการจัดทำบัญชี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะประชากรกับระดับคุณภาพของการจัดทำบัญชี พบว่า ปัจจัยด้านเพศและด้านประสบการณ์การผ่านการอบรมในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการจัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Chi-Square เท่ากับ 6.424 และ 4.810 ($p < 0.05$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีของ รพ.สต. ในจังหวัดตรัง

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล	ระดับคุณภาพการจัดทำบัญชี			ค่าสถิติ
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับดี	
เพศ				Chi-Square =6.424
ชาย	26.1	40.6	33.3	$p < 0.05$
หญิง	11.5	26.9	61.5	
อายุ				Chi-Square =3.353
น้อยกว่า 30 ปี	33.3	22.2	44.4	$p > 0.05$
31 - 50 ปี	27.3	34.1	38.6	
51 ปีขึ้นไป	14.3	42.9	42.9	
สถานภาพสมรสปัจจุบัน				Chi-Square =.423
โสด	27.8	33.3	38.9	$p > 0.05$
ไม่โสด	20.8	37.7	41.6	

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล	ระดับคุณภาพการจัดทำบัญชี		ระดับดี	ค่าสถิติ
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง		
ระดับการศึกษา				Chi-Square =2.935
ต่ำกว่าปริญญาตรี	42.9	28.6	28.6	p>0.05
ปริญญาตรี	21.4	36.9	41.7	
สูงกว่าปริญญาตรี	0.0	50.0	50.0	
ประสบการณ์ในงานบัญชีและการเงิน				
น้อยกว่า 2 ปี	30.0	35.0	35.0	Chi-Square =7.863
3-5 ปี	21.7	56.5	21.7	p>0.05
มากกว่า 6 ปี	19.2	28.8	51.9	
ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงินในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา				Chi-Square =28.168
เคยอบรม	3.8	11.5	84.6	p<0.05
ไม่เคยอบรม	29.0	46.4	24.6	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p<0.05$

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีของ รพ.สต. ในจังหวัดตรัง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดทำบัญชีของเจ้าหน้าที่

สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานใน รพ.สต. จังหวัดตรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Chi-square test เท่ากับ 57.386 ($p<0.05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีของ รพ.สต. ในจังหวัดตรัง

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับคุณภาพการจัดทำบัญชี		ระดับดี	ค่าสถิติ
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง		
ระดับความรู้				Chi- Square=
ระดับน้อย	30.0	60.0	10.0	34.073
ระดับปานกลาง	31.3	39.6	29.2	p<0.05
ระดับมาก	0.0	14.8	85.2	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p<0.05$

อภิปรายผล

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานใน รพ.สต. จังหวัดตรัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะประชากรประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์การผ่านการอบรมกับระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีและการเงินของ รพ.สต. ในจังหวัดตรัง พบว่ามีเพียงปัจจัยด้านเพศเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดทำบัญชีและการเงินของ รพ.สต. ในจังหวัดตรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\chi^2 = 6.424$ $p < 0.05$ ซึ่งอธิบายได้ว่าการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรืองบประมาณซึ่งมีความละเอียดอ่อน ความแตกต่างด้านเพศเพศมีความสำคัญกับการทำงาน โดยเฉพาะเพศหญิงจะคุณลักษณะจำเพาะของความรับผิดชอบและความละเอียดในการทำงานเกี่ยวกับตัวเลข (ประวีณา เงินทิพย์, 2563) และเมื่อพิจารณาจากการศึกษานี้ยังพบว่าเพศหญิงที่เคยผ่านอบรมสามารถจัดทำบัญชีและการเงินได้ในระดับดี ร้อยละ 61.5 ทั้งนี้เป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรม ร้อยละ 57.7 แต่เพศชายเพียงร้อยละ 33.3 เท่านั้นที่สามารถจัดทำบัญชีและการเงินได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโซซิตา ไพโรจน์ และธนกร สิริสุคันธา (2564) และการศึกษาของรินภา ทุงจันทร์ (2561) ก็ยังพบว่าเพศหญิงสามารถทำงานได้คุณภาพได้ดีและมีความอดทนกับการทำงานเกี่ยวกับงบประมาณเช่นกัน

ส่วนปัจจัยด้านประสบการณ์การผ่านอบรมฯ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีของ รพ.สต. ในจังหวัดตรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ χ^2 เท่ากับ 28.168 ($p < 0.05$) เช่นกัน ซึ่งพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่ที่ผ่านอบรมฯ สามารถจัดทำบัญชีและการเงินมีคุณภาพ ระดับมากร้อยละ 84.6 ซึ่งอธิบายได้ว่าการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการเงินฯ มีผลต่อความรู้และความสามารถของบุคลากรทำให้สามารถปฏิบัติงานด้านการจัดการการเงินฯ ได้อย่างมีคุณภาพ จึงกล่าวได้ว่าการอบรมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลได้เกิดความรู้

ความเข้าใจ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กระทั่งเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ตลอดจนพัฒนาความสามารถจนเกิดทักษะและความชำนาญ (ณัฐชน นานันรติศัย, และกุลวดี ลิ้มอุสันโน, 2563) ทั้งนี้การอบรมบุคลากรสามารถพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และสร้างผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โซซิตา ไพโรจน์ และธนกร สิริสุคันธา (2564) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมมาก่อนจะมีประสบการณ์และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน พยายามปฏิบัติงานให้ดีขึ้นลดปัญหาความผิดพลาดในการปฏิบัติงานขององค์กรน้อยลงและยังสอดคล้องกับการคำอธิบายของ อรอนงค์ ดิสโร (2567) ได้อธิบายว่าผู้ที่ผ่านการอบรมใดๆ มาก่อนจะสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมมาออกแบบความคิดในการจัดการปฏิบัติงานได้ดี

2. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานใน รพ.สต. ในจังหวัดตรัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าระดับความรู้ฯ มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพการทำการบัญชีเงินของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานใน รพ.สต. จังหวัดตรังอย่างมีนัยสำคัญทาง Pearson $\chi^2 = 34.073$ ($p < 0.05$) ซึ่งอธิบายได้ว่าเมื่อบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีและการเงินมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเงินฯ ที่ดีย่อมทำให้บุคลากรเหล่านี้มีความสามารถในการจัดการการเงินฯ ที่ดีได้ เช่นกัน จากการศึกษาพบว่าบุคลากรที่มีความรู้เหมาะสมส่วนใหญ่อ้อยละ 79.4 มีการจัดการการเงินฯ ได้อย่างมีคุณภาพ ความรู้ที่ทันสมัยและปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้อยู่เสมอ (สรินยา สุภัทรานนท์, 2563) เพราะว่าการจัดทำรายงานการเงินฯ ที่ถูกต้อง สมบูรณ์ทำให้องค์กรทราบถึงผลการดำเนินงานแบบปัจจุบัน ข้อมูลแบบนี้จึงมีประโยชน์ต่อการนำมาวางแผนหรือนำมาตัดสินใจในการทำกิจกรรมอื่นๆ ได้ (ศิษย์วัช มั่นเศรษฐวิทย์ ฐานกุล กุฎิกัตติ และนิรันดร์เกียรติ ลีวคุณูปการ, 2563) และข้อมูลสถานะการเงินที่กล่าวมาสามารถประเมินผลจากข้อมูลเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคตซึ่งอาจจะอยู่

ในรูปของรายงานซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถพยากรณ์เหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตได้อย่างมีทิศทาง ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นในการออกแบบกิจกรรมต่างๆ ได้ดีมากขึ้น (Krupička, 2020) ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557) ได้อธิบายไว้ว่าความรู้ความสามารถเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะข้อมูลรายงานทางการเงิน ที่ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่บัญชีและการเงินสามารถประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร หากองค์กรปราศจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถแล้ว การพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายคงเป็นไปได้ยาก

ข้อเสนอแนะที่ได้จากศึกษาในครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการอบรมสร้างเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ทำให้ทักษะการจัดทำรายงานอาจ

จะคลาดเคลื่อน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของควรมีการนิเทศงานกำกับเพื่อกระตุ้นและเพิ่มทักษะการจัดทำรายงานให้ถูกต้อง ตลอดจนจัดให้มีการฝึกอบรมพื้นฐานอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

2. พบว่ามีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานจัดทำรายงานการเงินบ่อยครั้ง จึงควรกำหนดภาระรับผิดชอบงานเกี่ยวกับจัดทำรายงานบัญชีและการเงินให้เหมาะสมไม่ควรเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานนี้บ่อยจนมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางการเงิน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อแสวงหาข้อมูลและปัญหาเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี
2. ควรศึกษาประเด็นของทัศนคติต่องานจัดทำรายงานบัญชีและการเงินด้วยเพื่อจะได้ข้อมูลที่สามารถอธิบายความคลาดเคลื่อนของผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2566). ข้อบังคับ/ เงินบำรุงและหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทน [Internet] [เข้าถึงเมื่อ 2566 สิงหาคม 12]. เข้าถึงได้จาก/Chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://auditer.hss.moph.go.th/web_Audit/upload1/maintenance/01.pdf.

กนกพร บุญธรรม. (2563). คุณลักษณะนักบัญชียุคดิจิทัลที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพ ในประเทศไทย วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13(2), 240-253.

กชिरา สติธำรงกุล และรัตชนิดา โพธิ์แก้ว. (2565). ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก. จาก <http://www.tako.moph.go.th/librarybook/web/files/23d1939c78bcb60f6eeb47f387b104fb.pdf>

กุลนิดา สายนุ้ย (2553). พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสร้างเสริมสุขภาพ), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มลฑิรา สายวารี เพ็ญมาศ สุนทรจิตต์ และกิตติพร เนาว์สุวรรณ (2563). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดยะลา. ราชวดีสาร, 10(1), 72-79.

โชษิตา ไพโรจน์ และชนกร สิริสุคันธา. (2564). หลักสูตรฝึกอบรม การรับรู้ความสามารถของตนเองและแรงจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการฝึกอบรมในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 10 ลำปาง. 3,17-40.

ธมลวรรณ วงษ์ภูธร. (2561). คุณภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดสระแก้ว. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9. 2561. 676-86

- ประวิทย์ เงินทิพย์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานบัญชีและการเงินของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ปริญญาโทสาขาบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี). มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปทุมธานี.
- ปราโมทย์ คำภูเงิน. (2562). แนวทางการจัดการเงินบำรุงในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม. วารสารโรงพยาบาลนครพนม, 1(1), 29-42.
- สรินยา สุภัทรานนท์ (2563). คุณภาพข้อมูลรายงานทางการเงินและการเติบโตของกิจการ: การตรวจสอบเชิงประจักษ์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยวารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, 7(2), 4-13.
- ศิษฐ์ธวัช มั่นเศรษฐวิทย์, ฐานกุล ภูมิภักดี, และนิรันต์เกียรติ ลีวคุณุปกการ. (2563). การจัดการงานการเงิน และบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 35(2), 1-9.
- รินภา หงจันทร์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สาธารณสุขจังหวัดตรัง. (2565). รายงานประจำปี. จาก <http://www.tro.moph.go.th/board/board2565/doc/01/Report.pdf>.
- ณัฐชนน น่านิรติศัย, และกุลวดี ลีมอัสโน, 2563. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ. จาก <https://incbaa.kku.ac.th/img/files/articles/32b28-11.c11-159.pdf>
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 2 การพัฒนาทางวิชาชีพ ระยะเริ่มแรก – ความรู้ ความสามารถเชิงเทคนิค (ฉบับปรับปรุง). จาก <http://www.fap.or.th>.
- อรอนงค์ ดิสโร. (2567). ทักษะวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานการปฏิบัติงานบัญชีมีอิทธิพลต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Bloom, B.S. (1971). Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: McGraw-Hill Book Company.
- David, W, Y. (2022). Management Accounting in Healthcare Organizations. <https://www.researchgate.net/publication/362504130>
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Psychological measurement. (30), 607-610.
- Krupička, J. (2020). The management accounting practices in healthcare: The case of Czech Republic hospitals, European Financial and Accounting Journal, 15(1), 53-66,
- Best, J. W. (1977). Research in Education. (3rd edition). New York: Prentice Hall;
- Bloom, B. S. (1971). Hand book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: Mc Graw-Hill Book Company